

ПЕРЕДМОВА

У 2014 р. виповнилося 200 років з дня народження Т. Г. Шевченка, 180 років – Київському національному університету імені Тараса Шевченка (КНУ) і 65 років після першого випуску геологічного факультету. Вийшли видання, які описують історію геології [2, 3] та геологічного факультету в Київському університеті [8]. Виникла можливість поєднати спогади й архівні дані [4] для отримання повної інформації про випускників факультету геологічного спрямування.

Ідея скласти списки випускників зародилася на початку ХХІ ст. на кафедрі геофізики. Клопітка робота в архіві університету дала змогу впорядкувати списки всіх випускників геологічного факультету з даними про диплом з відзнакою. Пізніше виникла пропозиція доповнити інформацією про отриманий в майбутньому науковий ступінь і державні премії. Із плином часу забуваються прізвища, але ми пам'ятаємо обличчя, з ким навчалися, тому було зібрано фотографії з випускних альбомів або важливих подій студентів. Це дало змогу зустрітися з випускниками і згадати чудові часи навчання на геологічному факультеті. Деякі вихованці факультету надали свої спогади і вірші, присвячені Alma-mater.

Геологічна освіта в столичному університеті з'явилася з початку його відкриття. Університет заснований як Імператорський університет св. Володимира Указом імператора від 2 листопада 1833 р. відкрито 28 (16 – за старим стилем) липня 1834 р. Невдовзі було створено кафедру мінералогії і геогнозії. Будинок Червоного корпусу був збудований в 1837–1843 рр. у стилі російського класицизму за проектом італійського архітектора Вінченцо Беретті (1781–1842) [15].

1920 р. Київський університет реформовано в Київський інститут народної освіти (КІНО) з геологічним циклом відділу природничих наук. Згодом геологів перевели до Київського гірничо-геологічного інституту (1929–1933) з науково-дослідною кафедрою геології (завідувач – Павло Аполлонович Тутковський, 1924–

1926), яка 1926 р. була реорганізована в Інститут геологічних наук АН УРСР, а її рештки реформовані в КІНО [8].

1933 р. відкрито геолого-географічний факультет, до складу якого входило п'ять кафедр геологічного циклу. У зв'язку із 125-річчям з дня народження Тараса Григоровича Шевченка 5 березня 1939 р. Київському Державному університету присвоєно ім'я великого українського поета, який народився 9 березня (25 лютого) 1814 р. у с. Моринці Черкаської області [6]. Із 1944 р. факультет називався геолого-грунтознавчим, а із 1949 р. – геологічним. Перший випуск геологічного факультету відбувся в 1938 р.

У післявоєнний період факультет готував також і фахівців для країн, що розвиваються. Це понад 20 країн світу: Замбія, Панама, Бангладеш, Сирія, Конго, Ангола, Алжир, Афганістан, Лаос, Мадагаскар, Кенія, ЦАР, В. Вольта, Ефіопія, Перу, Бенін, В'єтнам, Туніс, Марокко, Сомалі, Ботсвана, Куба, а також НДР, Чехословаччина.

Багато наших вихованців працюють у різних куточках світу. Це є ознака високого рівня освіти нашого закладу. Важливо, що отримані знання допомагають реалізовувати творчий потенціал, розвивати геологічну галузь і допомагати суспільству вирішувати різноманітні завдання від пошуку мінеральної сировини до моніторингу небезпечних геологічних процесів.

Ціла низка випускників геологічного факультету є співвідкривачами великих родовищ, лауреатами Ленінської та Державної премій, ученими зі світовим ім'ям – академіки та член-кореспонденти НАН України. Частина з них очолила наукові організації: академік-секретар Відділення наук про Землю НАН України В. М. Шестопалов, директори Інституту геофізики ім. С. І. Суботіна НАН України акад. А. В. Чекунов і В. І. Старостенко, директор Інституту геологічних наук акад. Є. Ф. Шнюков, директор Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М. П. Семененка НАН України акад. О. М. Пономаренко. Серед випускників член-кореспондентами НАН України є О. М. Харитонов, О. Ю. Митропольський, М. А. Якимчук та ін.

Деякі випускники стали керівниками виробничих підприємств: директор ДГП "Укргеофізика" – М. К. Ківшик, головні геологи: "Дальстрою" – Д. С. Булаєвський, Східно-Сибірського геологічного управління – І. П. Незабитовський, Кривбасрудроз-

відки – П. Д. Радущка, КП "Кіровгеологія" – О. Ф. Маківчук; генеральні директори ДГП "Північукргеологія" – В. С. Металіди, В. П. Буковський, КП "ПівденУкргеологія" – М. В. Фошій; голови правління: компаній "Групи Надра" – П. О. Загороднюк, ДАК "Чорноморнафтогаз" – С. М. Головін та ін. О. А. Проскураков був міністром екології та природних ресурсів України (2012–2014). Декілька вихованців працювали керівниками в освітній галузі: директор Коледжу геологорозвідувальних технологій – Д. А. Безродний (2013–2014) та проректор з наукової роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка – С. А. Вижива (2012–2015).

За свою історію існування в університеті деякі кафедри змінювали свої назви. Так, кафедра геофізичних методів пошуків та розвідки родовищ корисних копалин у 1993 р. змінила назву на кафедру геофізики. На червень 2008 р. на геологічному факультеті нараховувалося п'ять кафедр: загальної та історичної геології; геології родовищ корисних копалин; мінералогії, геохімії та петрографії; гідрогеології та інженерної геології; геофізики. 2008 р. було створено кафедру геоінформатики, а в 2010 р. – кафедру геології нафти і газу. Із серпня 2014 р. геологічний факультет отримав нову назву – Інститут геології. Це свідчить, що закінчився перший етап розвитку геологічної освіти в Київському університеті й відбувся перехід на вищий рівень. Сподіваємося, що нове покоління випускників проявить себе не менш гідно, ніж їхні попередники.